

kapcsolatos magyarázatok igazságtartalmának a kiderítésével. A rovat egyetlen angol nyelvű tanulmányában M. ŠEKLI az *-ov/-ev* végű szlovén földrajzi nevek etimológiájáról értekezik (178–192). Ez az egyik legproduktívabb helynévképző a szláv nyelvekben, a szlovén névadásban is kiemelt szerepet kap. Eredetének tisztázása után a szerző bemutatja azokat a névtípusokat, amelyekben a képző előfordul. Szintén a délszláv nyelvekhez kapcsolódik A. A. PLOTNYIKOVA írása: a kelet-szerbiai falvak elnevezéseit vizsgálja a néphagyomány, a helyi legendák alapján (193–212). Az etnikailag vegyes régió viharos története, a több évszázados török hódoltság az emberek gondolkodására és a népetimológias magyarázatokra is rányomja a bélyegét, ahogy azt a tanulmány címében is szereplő *Rajac* helységnév eredetvizsgálata is mutatja. M. V. GOLOMIDOVA és A. V. DMITRIJEVA Jekatyerinburg képét igyekszik megrajzolni a városi helynevek alapján (213–236), folytatva a városról korábban írt tanulmányok sorát. Az általuk követett diszkurzív megközelítés hozzájárul a helyi identitás megértéséhez, segíti a névpolitikai döntések meghozatalát, s egyben mintául szolgálhat más városok hasonló jegyeinek a leírásához.

Rövid közlemények. A rovatban két angol nyelvű írás kapott helyet. LA DUNIFA az indonéziai Siumpu-szigeten használt, a Koránból származó, negatív jelentéstartalmú arab személynéveket mutatja be (237–249). H. BROMHEAD egy eddig nyelvészeti és névtani szempontból nem kutatott területet vizsgál: az Ausztráliában időjárási katasztrófákra használt elnevezéseket mutatja be a bozóttüzek, a hurrikánok és a földrengések nevei alapján (250–263).

Recenziók. A folyóirat harmadik számában egy könyvismertetés kapott helyet: V. I. SZUPRUN Jakutföld (Szaha Köztársaság) helyneveinek 2024-ben megjelent szótárát mutatja be (264–270).

Évfordulók. A rovatban M. E. RUT és I. I. MULLONEN köszönti Nagyvezda Vlagyimirovna Kabinyinát, a folyóirat szerkesztőbizottsági tagját, az uráli névtudományi iskola jeles képviselőjét (271–277), A. A. BAHTYREVA pedig az ünnepelt tudományos munkáinak bibliográfiai adatait teszi közzé (277–282).

SEBESTYÉN ZSOLT

egyetemi docens; Nyíregyházi Egyetem, Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Magyar Nyelvészeti Intézeti Tanszék; Nyíregyháza

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1817-424X>, e-mail: sebestyen.zsolt@nye.hu

Nordisk tidskrift för socioonomastik 3. (2023)

Szerkesztők: EMILIA ALDRIN – LINNEA GUSTAFSSON. Kungl. Gustav Adolf Akademien för Folkkultur, Uppsala. 154 lap

A Nordisk tidskrift för socioonomastik harmadik száma öt angol nyelvű, a finnországi Tampereben 2021 márciusában megrendezett 47. Éves Nyelvészeti Konferencia egyik workshopján elhangzott előadások írott változataként elkészült tanulmányt tartalmaz. A különszámot, melynek témája A társadalmi reprezentáció és a névadás a szociokulturális diskurzusokban,

TERHI AINIALA és MINNA NEVALA bevezetője nyitja meg (5–12). A finn szociolingvisztikai hagyomány értelmében a névadás (*naming*) mellett a címkézés (*labelling*) és a pejoratív megnevezések alkalmazása (*name-calling*) is a tudományterület vizsgálati körébe tartozik, így a kötetben olyan írások is helyet kaptak, amelyek fókuszában nem a tulajdonnevek állnak.

TERHI AINIALA, JARMO H. JANTUNEN, SALLA JOKELA és JENNY TARVAINEN a Suomi24 online vitafórumainak mai adatait vizsgálva a másság kifejezésére összpontosítanak írásukban (13–44). Korpuszalapú diskurzuselemzésükben összehasonlítják az őshonos és nem őshonos helsinki, valamint a fővárosi régióban élők diskurzív megnevezési gyakorlatát a Finnországban máshol élőkével. Eredményeik azt mutatják, hogy a fővárosnak és lakóinak megkülönböztető szerepük van az emberek társadalmi-térbeli gondolkodásában: például az olyan helyneveket, mint a *Hesa* és a *Stadi*, arra használják, hogy megkülönböztessék a „mi”-t (a fővárosi régió kívül élők) az „ők”-től (a Helsinkiben élőktől).

ANTTI KANNER és JAAKKO RAUNAMAA (45–70) a média és az irodalom finnországi névadási konvenciókra gyakorolt hatását vizsgálja az 1900–1939 közti időszakra vonatkozólag. Az újságok adatainak statisztikai elemzéséből kiderül, hogy a közhiedelemmel ellentétben az emberek nem feltétlenül híres személyekről nevezték el gyermekeiket. Vannak azonban kivételek, amelyek megmutatják, hogy egyes keresztnemek mennyire voltak társadalmilag reprezentatívak: a korábban szinte nem is létező *Ansa* név csak 1935–36-ban vált népszerűvé, amikor Ansa Ikonen Finnország egyik leghíresebb színés�évé vált.

HANNA LIMATIUS az emberi test megnevezésének és leírásának gyakorlatáról ír (71–96). Analízise arra összpontosít, hogy a plus size nők divatblogjaiban a bloggerek hogyan használják a nyelvet identitásuk megkonstruálására a testi tulajdonságokra való utalásokon keresztül, és hogyan történik a nem plus size testek leírása. Az eredmények azt mutatják, hogy miközben a bloggerek a kövérséget negatív tulajdonságként bemutató mainstream média-diskurzusokkal szemben ellendiskurzust építenek, fenntartják a szépségről, a szexualitásról és a nemiségről szóló sajátos hegemon diskurzusokat is.

MINNA NEVALA és JUKKA TYRKKÖ a mentális egészség lexikáját vizsgálja a brit parlament, illetve nyomtatott könyvek nyelvhasználatán keresztül, a 19. század elejétől napjainkig tartó időszakra vonatkozólag (97–130). A vizsgálat kimutatta, hogy a második világháború idején szemantikai változáson átesett régi általános kifejezéseket a 20. század második felében továbbra is használták, bár ritkábban. Az olyan kifejezéseket, mint a *lunatic* 'holdkóros' vagy az *idiot* 'idióta' nem a diagnosztizált betegségben szenvedő emberekre használták, hanem a csoportközi kapcsolatokban inkább erősítő vagy eltávolító eszközként funkcionáltak. A mentális betegségben szenvedő emberekre utaló szavak használata gyakran más csoportokkal szembeni társadalmi attitűdöket tükröz. Használatuk a beszélőket abban segíti, hogy politikai ellenfeleiket, köztisztviselőket, külföldi vezetőket és másokat szélsőségesnek és alkalmatlannak ábrázolják, akiknek cselekedetei és véleményei nem éppen racionálisak, sőt néha veszélyesek is.

A különszám utolsó munkájában MARIA SARHEMAA azt vizsgálja (131–154), hogy a Suomi24 weboldal és internetes felmérések adatai alapján hogyan használják a tulajdonneveket sértő kifejezéseként. Különös figyelmet szentel az *uuno*, *tauno* és *urpo* 'buta, ostoba' szavaknak, amelyek eredetileg finn férfinevek voltak, s amelyeket általában pejoratív módon használnak negatív érzelmek kifejezésére. Eredményei azt mutatják, hogy ez

a három köznevesült név nem szinonima, hanem különböző diszkurzív funkciókkal rendelkeznek: az *uuno*-t a feszültségek enyhítésére és az önjellemezésre használják, a *tauno*-t a „hétköznapi” butaságot tevő emberre, az *urpo*-t pedig a szándékosan negatívan viselkedő személyre.

GYÖRFFY ERZSÉBET

egyetemi docens; Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelvtudományi Intézet, Magyar Nyelvtudományi Tanszék; Debrecen

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4776-1734>, e-mail: gyorffy.erszabet@arts.unideb.hu

Nordisk tidskrift för socioonomastik 4. (2024)

Szerkesztők: EMILIA ALDRIN – LINNEA GUSTAFSSON. Kungl. Gustav Adolf Akademien för Folkkultur, Uppsala. 473 lap (1. 161 lap, 2. 165 lap, 3. 147 lap)

1. szám

2024-ben a Nordisk tidskrift för socioonomastik című folyóiratnak három száma is megjelent. Az első JANE PILCHER vendégszerkesztő bevonásával készült, s tematikus különszámként a kortárs genderalapú személynévadási gyakorlatot állította a kutatások fókuszába. PILCHER bevezetőjében a téma és az öt tanulmány rövid bemutatását olvashatjuk (5–14).

ANNA-MAIJA CASTRÉN 19 vegyes nemű házaspár interjút elemzi munkájában (15–40). A párinterjúk feltáró és leíró elemzésének eredményei rávilágítanak a humor különböző módozataira a házassági családnévhasználat potenciálisan érzékeny kérdésének megvitatása során.

A norvég férfiak családnévválasztását helyezi a fókuszba LINE FØRRE GRØNSTAD tanulmánya (41–67): a szerző a férfiak narratíváinak elemzésével vizsgálja a névválasztások motivációit és társadalmi következményeit. Történelmi és szociokulturális perspektívákra támaszkodva bemutatja, hogy a nemek közötti egyenlőség magas foka ellenére a férfiak nevei előkelőbb helyet foglalnak el a nők neveinél a norvég kultúrában. A férfiak névválasztása mögött az húzódik meg, hogy a normákkal szakító férfiak saját döntéseket akarnak hozni.

KATRINE KEHLET BECHSGAARD a 2020-as évekbeli Dánia sokszínű családi tájkapének megfelelően különböző családi formációkban élő egyének és párok névválasztását vizsgálja (69–100). Elemzése azt mutatja, hogy egyesek számára a családnévválasztás szorosan kapcsolódik a család eszméjéhez, míg mások kevésbé tulajdonítanak jelentőséget a családneveknek. A választás néha a nemek közötti egyenlőség megteremtésére szolgál, ugyanakkor a nemek közötti egyenlőségi gyakorlatok visszafordításának is része lehet.

JANE PILCHER, HANNAH DEAKIN-SMITH, EMILIA ALDRIN és HANH THI MY NGUYEN tanulmánya az egyesült királyságbeli névváltoztatás nemek szerinti mintáit vizsgálja (101–136). A szerzők az 1998–2019 közötti időszakban, több mint 10 000 személy által